

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET ŠIKIĆ PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 9143/08)

PRESUDA

STRASBOURG

15. srpnja 2010.

*Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44.
stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.*

U predmetu Šikić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

g. Christos Rozakis, *predsjednik*,
gđa Nina Vajić,
g. Anatoly Kovler,
gđa Elisabeth Steiner,
g. Khanlar Hajiyev,
g. Dean Spielmann,
g. Sverre Erik Jebens, *suci*,

i g. Søren Nielsen, *tajnik odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 24. lipnja 2010. godine,
donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 9143/08) protiv Republike Hrvatske što ga je 31. prosinca 2007. godine hrvatski državljani g. Hrvoje Šikić ("podnositelj zahtjeva") podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija").

2. Podnositelja zahtjeva zastupala je gđa D. Kaplan, odvjetnica iz Nove Gradiške. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Dana 2. ožujka 2009. godine predsjednik Prvog odjela odlučio je Vladu obavijestiti o prigovoru koji se tiče duljine i nepoštenosti postupka radi prestanka radnog odnosa podnositelja zahtjeva kao i o prigovoru koji se tiče prava podnositelja zahtjeva da ga se smatra nevinim. Odlučeno je i ispitati osnovanost zahtjeva istovremeno kad i dopuštenost (članak 29., stavak 1.).

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

4. Podnositelj zahtjeva je rođen 1965. godine živi u Vinkovcima.

A. Kazneni postupak protiv podnositelja zahtjeva

5. Dana 13. studenog 2001. godine Općinsko državno odvjetništvo u Vukovaru podnijelo je optužni prijedlog protiv podnositelja zahtjeva pred Općinskim sudom u Vukovaru za kazneno djelo zlorabe položaja i

ovlasti. Dana 11. prosinca 2001. godine predstavnik državnog odvjetništva odustao je od daljnjeg kaznenog progona podnositelja izjavivši da činjenice predmeta ne ukazuju da bi podnositelj zahtjeva počinio bilo koje kazneno djelo koje se progoni po službenoj dužnosti. Stoga je Općinski sud u Vukovaru dana 11. prosinca 2001. godine donio presudu kojom se odbija optužba protiv podnositelja zahtjeva. Mjerodavni dio ove presude glasi kako slijedi:

“Prema: okr. HRVOJU ŠIKIĆU...

Na temelju čl. 353. st. 3. ZKP-a, optužba se

o d b i j a

da je:

u noći 10./11. prosinca 1999. godine, u Vukovaru, obnašajući dužnost pomoćnika zapovjednika za krim. obradu i očevid u prometu, te dužnost v.d. zapovjednika – rukovoditelja PP Vukovar, nakon što je izvješće o prometnoj nezgodi, koju je prouzročio policijski službenik M.V. upravljajući službenim vozilom... u namjeri da izbjegne odgovornost M.V., te da prikrije cijeli događaj, nije dopustio, iako je prethodno, osobno bio, na mjestu događaja, obavljanje očevida, koji je obavezan, te naredio operativnom, dežurnom djelatniku policijske postaje, S.M. i voditelju smjene R.M. , da u dnevnik događaja ne evidentiraju narečenu prometnu nezgodu, svojim potpisom, ovjerivši taj dnevnik, u kojem stoji da tijekom smjene nije evidentiran, niti jedan događaj, iako je zna da to nije istina

...

Obrazloženje

...

...zamjenik ODO-a u Vukovaru, G.D., je na glavnoj raspravi, održanoj dana 11. prosinca 2001., u tijeku glavne rasprave izjavila da odustaje od daljnjeg kaznenog progona ... budući da isti svojim radnjama nije počinio narečeno kazneno djelo, a niti neko drugo kazneno djelo, za koje se progon poduzima po službenoj dužnosti. “

2. Postupak koji se tiče prestanka radnog odnosa podnositelja zahtjeva

6. Dana 29. listopada 2001. godine kriminalist Policijske postaje Vukovar sastavio je izvješće o događajima u noći od 10. na 11. prosinca. Dana 30. listopada 2001. godine podnositelj zahtjeva udaljen je s dužnosti. Istoga je dana PU vukovarsko-srijemska dostavila zahtjev Policijskoj postaji Vukovar za pokretanje stegovnog postupka protiv podnositelja zahtjeva. Dana 11. prosinca 2001. godine podnositelj zahtjeva dao je svoju izjavu službenoj osobi PU vukovarsko-srijemske u nazočnosti svoga odvjetnika.

Međutim, nakon toga nije pokrenut nikakav stegovni postupak protiv podnositelja zahtjeva. Umjesto toga, Ministar unutarnjih poslova Republike Hrvatske donio je rješenje od 7. siječnja 2002. godine, na temelju policijskih izvješća i zapisnika koji je sadržavao izjavu podnositelja zahtjeva danu 11. prosinca 2001. godine, kojim podnositelju zahtjeva prestaje radni odnos, s učinkom od 31. siječnja 2002. godine, zbog nesavjesnog obavljanja službe u odnosu na prometnu nesreću koja se dogodila u noći od 10. na 11. prosinca 1999. godine. Podnositelj zahtjeva je dana 18. veljače 2002. godine pokrenuo upravni spor te je Upravni sud Republike Hrvatske dana 12. rujna 2002. godine ukinuo pobijanu odluku.

7. Novim rješenjem Ministra unutarnjih poslova od 8. siječnja 2003. godine podnositelju zahtjeva je ponovno prestao radni odnos sa 31. siječnjem 2002. godine. Utvrđeno je da je u noći s 10. na 11. prosinca 1999. godine, u svojstvu pomoćnika zapovjednika za kriminalističku obradu i očevide u prometu te vršitelja dužnosti zapovjednika Policijske postaje Vukovar, zanemario svoje dužnosti u odnosu na prometnu nesreću koju je uzrokovalo policijsko vozilo. Nakon što je došao na mjesto događaja, podnositelj zahtjeva dozvolio je onima koji su sudjelovali u nesreći da napuste mjesto nesreće, a nije pozvao kriminalistički tim za očevide kako bi obavio očevid. Nadalje, nije pokrenuo odgovarajući postupak protiv počinitelja prometnog prekršaja. Isto je tako dao uputu policijskim službenicima koji su sudjelovali u nesreći da se nagode glede naknade štete oštećenoj strani. Nadalje, potpisao je dnevnik događaja, u odnosu na tu noć, u kojem je izjavio da nije bilo nikakvih nesreća za izvijestiti. Nakon toga je dozvolio i organizirao neovlašteni popravak policijskog automobila.

Mjerodavni dio odluke glasi kako slijedi:

Imenovani je kao policijski službenik ... bio dužan obavljati kontrolu i nadzor zakonitosti postupanja policijskih službenika i namještenika. Međutim u konkretnom slučaju postupao je upravo suprotno te je svojim radnjama omogućio izbjegavanje odgovornosti osobe koja je prouzročila navedenu prometnu nezgodu iz čega nedvojbeno proizlazi nesavjesno obavljanje službe,...

Nadalje, imenovani je povrijedio propise kojima se uređuje rad službe na način da je postupio suprotno odredbi članka 176. Zakona o sigurnosti na cestama („Narodne novine“ broj: 59/96), kojom je propisano da vozači sudionici u prometnoj nezgodi, a u kojoj je uzrokovan manja materijalan šteta na vozilima, dužni su odmah ukloniti vozila s kolnika, omogućiti nesmetano odvijanje prometa, o prometnoj nezgodi obavijestiti najbližu policijsku upravu ili policijsku postaju i moraju pričekati dolazak ovlaštene službene osobe koja obavlja očevid.

Odredbom člankom 123. stavkom 2. Zakona o policiji propisano je da se pod onemogućavanjem obavljanja poslova iz stavka 1. istog članka smatra prekoračenje policijske ovlasti ili neprimjenjivanje policijske ovlasti kad ih policijski službenik sukladno odredbama ovog Zakona bio dužan primijeniti, uslijed čega je nastupila šteta za fizičke ili pravne osobe ili tijela državne vlasti.

U konkretnom slučaju nesporno je utvrđeno da imenovani policijski službenik nije primijenio policijske ovlasti na načina kako je to propisano Zakonom o policiji.

Također je nesporno utvrđeno nastupanje štete, kako nematerijalne za ugled službe tako i materijalne koja je nastala odugovlačenjem postupka, nesankcioniranjem počinitelja prometnog prekršaja i oštećenjem službenog vozila koje nije popravljeno na odgovarajući način.

Konkretna materijalna šteta uzrokovana prekoračenjem, odnosno neprimjenjivanjem policijskih ovlasti od strane Hrvoja Šikića nastala je neodređivanjem i nenaplaćivanjem kazne propisane Zakonom o sigurnosti prometa na cestama za vozača policijskog vozila M.V. ...“

8. Dana 14. veljače 2003. godine podnositelj zahtjeva je podnio tužbu protiv te odluke Upravnom sudu, pobijajući odluku o prestanku svoga radnog odnosa. Tvrdio je da je bilo povrijeđeno njegovo pravo da ga se smatra nevinim jer se odustalo od optužbe u kaznenom postupku protiv njega, koja se odnosila na iste činjenice kao i one koje su poslužile kao osnova za prestanak njegovog radnog odnosa. Nadalje, prigovorio je da Ministarstvo unutarnjih poslova nije, prije nego je donijelo rješenje o prestanku njegovog radnog odnosa, provelo nikakav postupak i da mu nije dalo priliku da bude saslušan u tom postupku, ispita svjedoke ili predloži dokaze. Nije zatražio usmenu raspravu pred Upravnim sudom.

9. Dana 15. svibnja 2003. godine Upravni sud potvrdio je odluku o prestanku radnog odnosa podnositelja zahtjeva. U svojoj naknadnoj ustavnoj tužbi od 18. kolovoza 2003. godine podnositelj zahtjeva prigovorio je, *inter alia*, da je bilo povrijeđeno njegovo pravo na pošteno suđenje i njegovo pravo da ga se smatra nevinim. Dana 13. lipnja 2007. godine Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu kao neosnovanu. Mjerodavni dio odluke glasi kako slijedi:

„Odredbom članka 28. Ustava propisano je:

Svatko je nedužan i nitko ga ne može smatrati krivim za kazneno djelo dok mu se pravomoćnom sudskom presudom ne utvrdi krivnja.

Iz spisa predmeta je razvidno da se rješenje o prestanku radnog odnosa i presuda Upravnog suda ne temelje na podnositeljevoj kaznenoj odgovornosti za kazneno djelo, već na utvrđenju da je podnositelj prekoračio policijske ovlasti i nesavjesno obavljao službu, što je imalo za posljedicu povredu propisa kojima se uređuje rad službe i onemogućavanje obavljanja poslova iz djelokruga Ministarstva unutarnjih poslova.

Polazeći od stajališta Ustavnog suda izraženog u odluci broj: U-III-2220/2002 od 15. rujna 2004. godine ("Narodne novine" broj 141/04. i 6/05.-ispr.) Sud utvrđuje da time što je podnositelju prestao radni odnos na temelju članka 123. Zakona o policiji, unatoč tome što je u kaznenom postupku oslobođen optužbe, podnositelju nije povrijeđeno ustavno pravo zajamčeno člankom 28. Ustava.“

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

10. Članak 123. Zakona o policiji (*Narodne novine*, br. 129/2000) glasi:

Članak 123.

“...

Ministar unutarnjih poslova, u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka, donosi rješenje o prestanku radnog odnosa po pribavljenom mišljenju nadležnoga nadređenog službenika.

Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.“

11. Zakon o upravnim sporovima (*Narodne novine*, br. 53/1991, 9/1992 i 77/1992) uređuje postupak pred Upravnim sudom. Članak 34. propisuje kako slijedi:

Član 34.

„O upravnim sporovima sud rješava u nejavnoj sjednici.

Zbog složenosti sporne stvari, ili ako inače nađe da je to potrebno radi boljeg razjašnjenja stanja stvari, sud može odlučiti da se održi usmena rasprava.

Iz istih razloga i stranka može predložiti da se održi usmena rasprava.“

12. Odluka Ustavnog suda br. U-III-2220/2002 od 15. rujna 2004. godine (*Narodne novine*, br. 141/04 i 6/05), u dijelu u kojem je mjerodavna glasi kako slijedi:

„Iz spisa predmeta je razvidno da se presude disciplinskih sudova i Upravnog suda ne temelje na podnositeljevoj kaznenoj odgovornosti za kazneno djelo, već na utvrđenju da se podnositelj nedolično ponašao izvan službe i povrijedio propise kojima se uređuje rad službe, čime je počinio teže povrede radne discipline.

....

Odgovornost za teže povrede radne discipline u disciplinskom postupku može se utvrditi i bez odluke kaznenog suda, bez obzira što povreda radne obveze može istodobno predstavljati i kazneno djelo. U disciplinskom postupku utvrđuju se elementi povrede radne discipline, pri čemu nije nužno da su se istodobno ostvarili i elementi nekoga kaznenog djela, pa je u tom smislu disciplinska odgovornost šira od kaznene odgovornosti.

Stoga time što je u disciplinskom postupku podnositelj proglašen krivim zbog počinjene teže povrede radne discipline, unatoč tome što je u kaznenom postupku oslobođen optužbe, podnositelju nije povrijeđeno ustavno pravo zajamčeno člankom 28. Ustava.“

PRAVO

I. NAVODNE POVREDE ČLANKA 6., STAVKA 1. KONVENCIJE

13. Podnositelj zahtjeva prvo prigovara da je postupak koji se tiče prestanka njegovog radnog odnosa bio nepošten zbog pogrešnog tumačenja mjerodavnih domaćih zakona od strane domaćih vlasti i zbog njegove nemogućnosti da sudjeluje u tom postupku, ispituje svjedoke i predložuje dokaze.

14. Također prigovara da je postupak za prestanak njegovog radnog odnosa premašio zahtjev razumnoga roka.

Mjerodavni dio članka 6. glasi kako slijedi:

„1. Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi.... svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično, javno i u razumnom roku ispita njegov slučaj....“

A. Dopuštenost

1. Tvrdnje stranaka

15. Vlada tvrdi da članak 6. nije primjenjiv na postupak o kojemu je riječ, budući da se tiče prestanka radnog odnosa državnog službenika.

16. Podnositelj zahtjeva tvrdi da je članak 6. primjenjiv.

2. Ocjena Suda

17. Glede primjenjivosti članka 6., stavka 1. Konvencije na postupak koji se tiče prestanka radnog odnosa državnog službenika, Sud je presudio da u načelu ne može biti opravdanja za isključenje iz jamstava članka 6. redovnih radnih sporova kao što su oni koji se odnose na plaće, dodatke ili slična prava, na osnovi posebne naravi odnosa između konkretnog državnog službenika i države o kojoj se radi. U stvari, postoji predmnijeva da se članak 6. primjenjuje. Na tuženoj je državi teret dokaza, prvo, da podnositelj zahtjeva koji je državni službenik nema pravo na pristup sudu na temelju nacionalnog prava i, drugo, da je isključenje prava iz članka 6. za državnog službenika opravdano (vidi predmet *Vilho Eskelinen and Others v. Finland* [GC], br. 63235/00, stavak 62., ECHR 2007-...).

18. U ovome predmetu postupak se ticao prestanka radnog odnosa podnositelja zahtjeva kod policije. I dok je u naprijed navedenoj presudi *Vilho Eskelinen* Sud dao neiscrpan popis primjera „redovnih radnih sporova“ na koje se članak 6. u načelu treba primjenjivati, on nije od

primjenjivosti toga članka isključio druge postupke povezane s radom. Sud je stalno presuđivao da postupak koji se tiče prava bavljenja nekim zanimanjem daje povoda „*contestations*“ (sporovima) o građanskim pravima u smislu članka 6., stavka 1. (vidi predmete *Philis v. Greece* (br. 2), 27. lipnja 1997., stavak 45., *Reports of Judgments and Decisions* 1997-IV; *Gautrin and Others v. France*, 20. svibnja 1998., stavak 35., *Reports of Judgments and Decisions* 1998-III i *W.R. v. Austria*, br. 26602/95, stavci 25. – 31., 21. prosinca 1999.).

19. Nadalje, na test *Eskelinen*, glede pitanja je li podnositelj zahtjeva imao pristup sudu u odnosu na postupak koji se tiče njegovog prestanka radnog odnosa, treba odgovoriti pozitivno. Sud u tom pogledu primjećuje da je predmet podnositelja zahtjeva ispitalo Ministarstvo unutarnjih poslova, a nakon toga Upravni sud i Ustavni sud. Hrvatski sustav je tako osigurao „pravo na sud“ podnositelja zahtjeva, čiji jedan vid predstavlja pravo na pristup sudu.

20. Slijedi da je članak 6. primjenjiv sa svoga građanskog naslova na postupak o kojemu je riječ (vidi predmete *Melek Sima Yilmaz v. Turkey*, br. 37829/05, stavak 19., 30. rujna 2008.; *Olujić v. Croatia*, br. 22330/05, stavci 34. i 44., 5. veljače 2009. i *Bayer v. Germany*, br. 8453/04, stavak 39., 16. srpnja 2009.).

21. Sud nadalje smatra da prigovori podnositelja zahtjeva koji se tiču nepostojanja usmene rasprave i duljine postupka koji se tiče prestanka njegovog radnog odnosa nisu očigledno neosnovani u smislu članka 35., stavka 3. Konvencije. Sud smatra da nisu nedopušteni ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da su dopušteni.

B. Osnovanost

1. Poštenost postupka

(a) Tvrdnje stranaka

22. Podnositelj zahtjeva tvrdi da je postupak za prestanak njegovog radnog odnosa bio nepošten zbog pogrešnog tumačenja mjerodavnih domaćih zakona od strane domaćih vlasti i zbog njegove nemogućnosti da sudjeluje u tom postupku, ispituje svjedoke i izvodi dokaze.

23. Vlada tvrdi da je podnositelj zahtjeva dao svoju izjavu 11. prosinca 2001. godine u PU vukovarsko-srijemskoj u nazočnosti svojega odvjetnika.

(b) Ocjena Suda

24. U mjeri u kojoj se prigovor podnositelja zahtjeva odnosi na ocjenu činjenica i primjenu prava od strane domaćih vlasti, Sud primjećuje da se to tiče ishoda postupka za prestanak radnog odnosa podnositelja zahtjeva. U

tom pogledu Sud ponavlja da je, prema članku 19. Konvencije, njegova dužnost osigurati poštivanje obveza koje su preuzele ugovorne stranke Konvencije. Posebice, njegova funkcija nije baviti se činjeničnim ili pravnim pogreškama koje je navodno počinio nacionalni sud, osim i samo u onoj mjeri u kojoj su možebitno povrijedile prava i slobode zaštićene Konvencijom. Štoviše, iako članak 6. Konvencije jamči pravo na pošteno suđenje, on ne postavlja nikakva pravila o dopuštenosti dokaza ili načinu na koje ih treba ocjenjivati, te su to stoga prvenstveno stvari koje trebaju urediti domaće pravo i domaći sudovi (vidi predmete *Schenk v. Austria*, presuda od 12. srpnja 1988., Series A br. 140, stavci 45.-46. i *Garcia Ruiz v. Spain*, br. 30544/96, *Reports of Judgments and Decisions* 1999-I, stavak 28.).

25. Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva također ukazao na svoju nemogućnost sudjelovanja u postupku za prestanak njegovog radnog odnosa i primjećuje da uistinu niti u jednoj fazi nije održana nikakva usmena rasprava u postupku.

26. U tom pogledu Sud ponavlja da članak 6. jamči pravo na pošteno suđenje od strane suda. Sud primjećuje da je o predmetu podnositelja zahtjeva u prvom stupnju odlučilo Ministarstvo unutarnjih poslova, postupajući kao upravno tijelo. To tijelo, koje je jedno od ministarstava hrvatske Vlade, i stoga ima izvršne ovlasti, ne može se smatrati sudom u smislu članka 6. Konvencije.

27. Nakon toga predmet su ispitali Upravni sud i Ustavni sud. Ustavni sud odlučuje o predmetima na sjednicama i stoga ne održava ročišta za raspravu. Stoga se pitanje koje se postavlja pred ovim Sudom tiče prava podnositelja zahtjeva na usmenu raspravu u postupku pred Upravnim sudom.

28. Sud primjećuje da članak 34. Zakona o upravnim sporovima propisuje da u pravilu Upravni sud odlučuje u predmetima koji su pred njim u nejavnoj sjednici. Iznimno, može održati usmenu raspravu. Isto tako propisuje pravo stranke u postupku pred tim sudom da zatraži održavanje usmene rasprave.

29. Sud nadalje primjećuje da u svojoj tužbi koju je podnio Upravnom sudu dana 14. veljače 2003. godine podnositelj zahtjeva nije zatražio da se održi usmena rasprava. Sudu nije dostavio nikakve druge dokaze iz kojih bi bilo vidljivo da bi on bio postavio takav zahtjev u nekoj kasnijoj fazi postupka pred Upravnim sudom. Sud stoga uzima utvrđenim da podnositelj zahtjeva nije zatražio usmenu raspravu pred Upravnim sudom. Stoga mora smatrati da se neosporno odrekao svoga prava na usmenu raspravu. Štoviše, u njegovom se predmetu nisu, po mišljenju Suda, pojavila pitanja od javnog interesa, koja bi takvu usmenu raspravu činila nužnom (vidi predmete *Schuler-Zgraggen v. Switzerland*, 24. lipnja 1993., stavak 58., Series A br. 263; *Zumtobel v. Austria*, 21. rujna 1993., stavak 34., Series A br. 268-A i *Fischer v. Austria*, 26. travnja 1995., stavak 44., Series A br. 312.).

30. Stoga nije došlo do povrede zahtjeva iz članka 6., stavka 1. Konvencije u okolnostima ovoga predmeta.

2. Duljina postupka

(a) Tvrdnje stranaka

31. Podnositelj zahtjeva tvrdi da je duljina postupka za prestanak njegovog radnog odnosa, osobito postupka pred Ustavnim sudom, premašila zahtjeva razumnog roka iz članka 6., stavka 1. Konvencije.

32. Vlada tvrdi da je postupak završen u razumnom roku.

(b) Ocjena Suda

33. Sud je prihvatio da u upravnom postupku razdoblje koje treba uzeti u razmatranje može početi teći čak i prije sudske postupke ako je prethodni upravni postupak bio preduvjet ovoga drugoga (vidi, između drugih izvora prava, predmete *Janssen v. Germany*, br. 23959/94, stavak 40., 20. prosinca 2001. i *König v. Germany*, od 28. lipnja 1978, Series A br. 27, stavak 98.). U ovome predmetu zahtjev za pokretanje stegovnog postupka protiv podnositelja zahtjeva podnesen je 30. listopada 2001. godine, ali stegovni postupak nije nikada pokrenut.

34. Umjesto toga Ministar unutarnjih poslova je donio odluku o prestanku radnog odnosa podnositelja zahtjeva. Podnositelj zahtjeva podnio je tužbu Upravnom sudu dana 18. veljače 2002. godine. Sud stoga smatra da je tada nastao „spor“ u smislu članka 6., stavka 1. (vidi, *mutatis mutandis*, naprijed citirani predmet *Janssen*, stavak 40.). Razdoblje o kojemu je riječ završilo je 13. lipnja 2007. godine kad je Ustavni sud donio svoju odluku. Dakle, ono je trajalo pet godina, tri mjeseca i dvadeset pet dana, tijekom kojih su donesene četiri odluke koje se tiču prestanka radnog odnosa podnositelja zahtjeva, na dvije sudbene razine nadležnosti.

35. Sud ponavlja da se razumnost duljine ovog postupka treba ocijeniti u svjetlu konkretnih okolnosti predmeta te s obzirom na kriterije iz sudske prakse suda, a osobito složenost predmeta, ponašanje podnositelja i mjerodavnih vlasti te važnost onoga radi čega podnositelj vodi postupak (vidi *Süßmann protiv Njemačke*, 16 rujana 1996, str. 1172-73, § 48, Izvješće o presudama i odlukama 1996-IV, i *Gast i Popp protiv Njemačke*, br. 29357/95, § 70, ECHR 2000).

36. Iako je upravno tijelo koje je sudjelovalo u postupku brzo odlučilo o ovome predmetu, a isto tako i Upravni sud, gdje je postupak trajao nekoliko mjeseci na svakoj instanci, isto se ne može reći za duljinu postupka pred Ustavnim sudom, koji je trajao tri godine, devet mjeseci i dvadeset pet dana.

37. Iako Sud prihvaća da uloga čuvara Ustava koju ima Ustavni sud čini osobito potrebnim da on ponekada uzima u obzir neka druga razmatranja, a ne samo vremenski slijed po kojem su predmeti stavljeni na popis, Sud

nalazi da je razdoblje koje premašuje tri godine i devet mjeseci za odluku o predmetu podnositelja zahtjeva, a osobito s obzirom na ono što je bilo dovedeno u pitanje za podnositelja zahtjeva, a to je prestanak njegovog radnog odnosa, i ukupna duljina koja je dosegla oko pet godina, bilo prekomjerno.

38. Stoga Sud smatra da je u ovome predmetu došlo do povrede članka 6., stavka 1. Konvencije zbog duljine postupka.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6., STAVKA 2. KONVENCIJE

39. Podnositelj zahtjeva prigovara na temelju članka 6., stavka 2. Konvencije da je bilo povrijeđeno njegovo pravo da ga se smatra nevinim zbog toga što mu je prekinut radni odnos zbog istih činjenica u odnosu na koje je protiv njega bio pokrenut kazneni postupak, a u kojemu se nakon toga odustalo od optužbe s osnova što nije počinio kazneno djelo.

Mjerodavni dio članka 6. glasi:

”....

2. Svatko optužen za kazneno djelo smatrat će se nevinim sve dok mu se ne dokaže krivnja u skladu sa zakonom.

...“

A. Dopuštenost

1. Tvrdnje stranaka

40. Vlada tvrdi da članak 6., stavak 2. nije primjenjiv budući se postupak koji se tiče prestanka radnog odnosa podnositelja zahtjeva ne može smatrati postupkom koji se tiče odluke o optužbi za kazneno djelo protiv njega. U postupku o kojemu je riječ, ispitivana je sukladnost ponašanja podnositelja zahtjeva s njegovim dužnostima kao državnog službenika u policiji.

41. Podnositelj zahtjeva pobija ove tvrdnje i naglašava istovjetnu činjeničnu osnovu kaznenog postupka protiv njega i osnova za prestanak njegovog radnog odnosa.

2. Ocjena Suda

42. Sud na početku primjećuje da je podnositelj zahtjeva optužen pred Općinskim sudom u Vukovaru da je, kao pomoćnik zapovjednika za kriminalističku obradu i očevide u prometu te vršitelj dužnosti zapovjednika Policijske postaje Vukovar, zanemario svoju dužnost u odnosu na prometnu nesreću koju je uzrokovao policijski automobil te da je stoga počinio

kazneno djelo zloporabe položaja i ovlasti. Stoga je, u svrhu članka 6., podnositelj zahtjeva optužen za kazneno djelo koje opravdava primjenu te odredbe u odnosu na taj kazneni postupak.

43. Ostaje pitanje je li bilo veza između kaznenog postupka i paralelnog postupka koji se tiče prestanka radnog odnosa podnositelja zahtjeva, koje bi opravdale proširenje opsega članka 6., stavka 2., da pokrije ovaj drugi postupak.

44. S tim u vezi Sud ponavlja da opseg članka 6., stavka 2. nije ograničen na kazneni postupak koji je u tijeku protiv podnositelja zahtjeva (vidi predmete *Allenet de Ribemont v. France*, 10. veljače 1995., Series A br. 308, stavak 35. i *Diamantides v. Greece* (br. 2), br. 71653/01, stavci 34.-35.). Sud je također pronašao odredbu primjenjivu na sudske odluke donesene nakon prestanka takvog postupka (vidi, osobito, slijedeće presude: *Minelli v. Switzerland*, 25. ožujka 1983., Series A br. 62 i *Lutz, Englert and Nölkenbockhoff v. Germany*, 25. kolovoza 1987., Series A br. 123) ili nakon oslobađajuće presude (vidi predmete *Sekanina v. Austria*, 25. kolovoza 1993., Series A br. 266-A; *Rushiti v. Austria*, br. 28389/95, 21. ožujka 2000. i *Lamanna v. Austria*, br. 28923/95, 10. srpnja 2001.). Te se presude tiču postupka koji se odnosi na stvari kao što su obveza okrivljenika da snosi sudske troškove i izdatke za kazneni progon, zahtjev za naknadu njegovih nužnih troškova (ili nužnih troškova njegovih nasljednika) ili naknadu za nezakonito pritvaranje, stvari za koje se utvrdilo da predstavljaju posljedicu i prate kazneni postupak. Opseg članka 6., stavka 2. isto se tako proteže na razne upravne postupke koji se vode istovremeno s kaznenim postupkom protiv podnositelja zahtjeva ili nakon završetka kaznenog postupka koji nije okončan presudom kojom je okrivljenik proglašen krivim (vidi predmete *Stavropoulos v. Greece*, br. 35522/04, 27. rujna 2007., *Paraponiaris v. Greece*, br. 42132/06, 25. rujna 2008.).

45. Sud nadalje ponavlja da nije namjera Konvencije jamčiti teorijska ili iluzorna, nego praktična i djelotvorna prava (vidi predmete *Airey v. Ireland*, 9. listopada 1979., Series A br. 32, stavak 24. i *Puig Panella v. Spain*, br. 1483/02, stavak 50., 25. travnja 2006.).

46. Glede ovoga predmeta Sud primjećuje da je postupak koji se tiče prestanka radnog odnosa podnositelja zahtjeva tekao paralelno s kaznenim postupkom protiv njega i da utvrđenja upravnih tijela nisu imala nikakav utjecaj ili negativan prejudicirajući učinak na istragu u kaznenom postupku.

47. Međutim, Sud smatra da kad kazneni postupak završi prije podizanja formalnog optužnog akta, bez obzira na osnovu za obustavu tog postupka, nepostojanje osuđujuće presude u kaznenom postupku protiv neke osobe sačuvati će se, uz poštivanje načela presumpcije nevinosti, u svakom drugom postupku, bez obzira na njegovu narav, uključujući i postupak prestanka radnog odnosa te osobe u državnoj službi (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *Y v. Norway*, br. 56568/00, stavak 41., ECHR 2003-II (izvaci)). Stoga se članak 6., stavak 2. primjenjuje na okolnosti ovoga predmeta.

48. Sud nadalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. Konvencije. Isto tako primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga ga treba proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

49. Podnositelj zahtjeva tvrdi da odluka o prestanku njegovog radnog odnosa predstavlja povredu njegovoga prava da ga se smatra nevinim i da su upravne vlasti utvrdile da je on počinio djelo činjenično jednako kaznenom djelu u odnosu na koje je državno odvjetništvo odustalo od kaznenog progona iz razloga što on nije počinio bilo koje kazneno djelo koje se progoni po službenoj dužnosti.

50. Vlada tvrdi da se kazneni postupak protiv podnositelja zahtjeva tiče kaznenog djela zlouporabe položaja i ovlasti, a da su upravne vlasti i Upravni sud vodile postupak koji se tiče prestanka radnog odnosa podnositelja zahtjeva s osnova da je počinio tešku povredu radne discipline. Kaznena odgovornost i odgovornost za povredu radne discipline neovisne su jedna o drugoj i nepostojanje prve ne isključuje postojanje one druge. Elementi kaznenog djela i povrede radne discipline mogu se preklapati, ali, bez obzira na nečiju kaznenu odgovornost, upravna tijela koja odlučuju o povredama službene dužnosti neovisna su u svojoj procjeni činjenica i dokaza te donošenju svojih zaključaka o stegovnoj odgovornosti neke osobe.

51. U predmetu podnositelja zahtjeva tijela koja odlučuju u postupku o prestanku radnog odnosa podnositelja zahtjeva nisu bila vezana nalazima ili rezultatom kaznenog postupka. Ta su tijela izvršila svoju vlastitu ocjenu ponašanja podnositelja zahtjeva u njegovom svojstvu policijskog službenika, na osnovi dokaza koji su im bili dostupni.

2. Ocjena Suda

52. Sudska praksa Suda utvrđuje da je predmnijeva nevinosti povrijeđena ako izjava javne službene osobe koja se tiče osobe optužene za kazneno djelo odražava mišljenje da je on kriv, osim ako je to dokazano u skladu sa zakonom. Dovoljno je, čak i kad nema nikakvog formalnog nalaza, da postoji neko obrazloženje koje sugerira da ta službena osoba smatra tu osobu krivom (vidi predmete *Daktaras v. Lithuania*, br. 42095/98, stavak 41., ECHR 2000-X i *A.L. v. Germany*, br. 72758/01, stavak 31., 28. travnja 2005.). Predstavlja li izjava javne službene osobe povredu načela predmnijeve nevinosti treba utvrditi u kontekstu osobitih okolnosti u kojima je izjava dana (vidi naprijed citirani predmet *Daktaras*, stavak 43.). Opseg članka 6., stavka 2. štoviše nije ograničen na kazneni postupak koji je u

tijeku, nego se proteže na sudske odluke donesene nakon što se odustalo od kaznenog progona (vidi naprijed citirani predmet *Nölkenbockhoff*, stavak 37. i naprijed citirani predmet *Capeau*, stavak 25.) ili nakon oslobađajuće odluke (vidi, osobito, naprijed citirane predmete *Sekanina v. Austria*, stavak 30; *O. v. Norway*, br. 29327/98, ECHR 2003-II i *Grabchuk v. Ukraine*, br. 8599/02, stavak 42., 21. rujna 2006.).

53. Glede ovoga predmeta, Sud primjećuje da se Ustavni sud, kad je odbio ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva, pozvao na različit standard dokaza koji se traži u stegovnom postupku od onoga koji se traži za osuđujuću odluku u kaznenom postupku. Sud ponavlja da je prihvatio opravdanost sličnog obrazloženja u kontekstu građanske odgovornosti za izvanugovornu štetu. U odnosu na ovu posljednju Sud je presudio (naprijed citirani predmet *Y v. Norway*) da :

“41. ...činjenica da je neka radnja koja može dovesti do građanskog zahtjeva za naknadu na temelju prava o izvanugovornoj odgovornosti za štetu također pokrivena objektivnim konstitutivnim elementima kaznenog djela, ne bi mogla, bez obzira na njenu težinu, osigurati dostatnu osnovu za to da se neka osoba navodno odgovorna za djelo u kontekstu predmeta za izvanugovornu odgovornost za štetu smatra „optuženom za kazneno djelo“. Ni činjenica da se dokazi iz kaznenog postupka koriste da se utvrde građanskopravne posljedice tog djela ne bi mogla opravdati takvu karakterizaciju. Inače bi, kako pravilno ukazuje Vlada, članak 6., stavak 2. dao odluci o oslobađaju od kaznene odgovornosti neželjeni učinak sprečavanja mogućnosti žrtve da zatraži naknadu štete na temelju građanskog prava o izvanugovornoj odgovornosti za štetu, povlačeći za sobom arbitrarno i nerazmjerno ograničenje njegovoga ili njezinoga prava na pristup sudu na temelju članka 6., stavka 1. Konvencije. To bi onda moglo dati počinitelju koji je oslobođen, a koji bi bio smatran odgovornim prema građanskom teretu dokaza, nepripadajuću prednost da izbjegne svaku odgovornost za svoje radnje. Takvo široko tumačenje ne bi bilo poduprto niti formulacijom članka 6., stavka 2., niti bilo kojom zajedničkom osnovom u nacionalnim sustavima unutar zajednice Konvencije. Upravo suprotno, u značajnom broju država ugovornica, oslobađanje od kaznene odgovornosti ne sprječava utvrđenje građanske odgovornosti u odnosu na iste činjenice.

Stoga Sud smatra da, iako oslobađanje od kaznene odgovornosti treba biti zadržano u postupku za naknadu štete, ono ne treba sprečavati utvrđenje građanske odgovornosti za plaćanje naknade štete koja proizlazi iz istih činjenica na osnovi manje strogog tereta dokaza (vidi, *mutatis mutandis*, predmet *X v. Austria*, no. 9295/81, odluka Komisije od 6. listopada 1992., Decisions and Reports (D.R.) 30, str. 227; *M.C. v. the United Kingdom*, br. 11882/85, odluka od 7. listopada 1987., D.R. 54, str. 162).

42. Međutim, ako nacionalna odluka o naknadi štete sadrži izjavu koja imputira kaznenu odgovornost tuženika, to može dovesti do pitanja koje spada u doseg članka 6., stavka 2: Konvencije.

43. Sud će stoga ispitati pitanje jesu li domaći sudovi postupali na takav način ili upotrijebili takve izraze u svom obrazloženju koji stvaraju jasnu vezu između kaznenog predmeta i postupka za naknadu štete koji iz njega proizlazi, kako bi opravdali prošireni opseg primjene članka 6., stavka 2. na ovo drugo.“

54. Sud prvo primjećuje da podnositelj zahtjeva u postupku koji se tiče prestanka njegovog radnog odnosa nije bio proglašen krivim za kazneno djelo, nego za povredu radne discipline.

55. Glede utvrđenja u kaznenom postupku protiv podnositelja zahtjeva, Sud primjećuje da se od istih optužbi protiv podnositelja zahtjeva odustalo jer je državno odvjetništvo smatralo da ponašanje podnositelja zahtjeva u spornoj prilici nije predstavljalo kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti. Međutim, u tom postupku nije bilo utvrđeno da podnositelj zahtjeva nije počinio djela o kojima je riječ. S tim u vezi nije obavljena nikakva ocjena. U takvim okolnostima, tijela koja vode postupak za prestanak radnog odnosa podnositelja zahtjeva bila su slobodna izvršiti svoju vlastitu ocjenu je li podnositelj zahtjeva djelovao na način kako mu se to stavlja na teret. Ministarstvo unutarnjih poslova je utvrdilo da podnositelj zahtjeva nije propisno evidentirao i izvijestio o prometnoj nesreći u kojoj je sudjelovalo policijsko vozilo. Ti su nalazi bili dostatni da se utvrdi povreda radne discipline od strane podnositelja zahtjeva. Sud smatra da je upravno tijelo bilo ovlašteno i sposobno neovisno utvrditi činjenice predmeta pred njim. Pri tome Sud ne smatra da je bila dana bilo kakva izjava koja bi dovela u pitanje pravo podnositelja zahtjeva da ga se smatra nevinim.

56. S obzirom na to, Sud smatra da odluka o prestanku radnog odnosa podnositelja zahtjeva nije bila protivna pravu zajamčenom u članku 6., stavku 2. Konvencije.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

57. Podnositelj zahtjeva nadalje prigovara da nije imao nikakvo djelotvorno pravno sredstvo na raspolaganju u odnosu na svoj prigovor o poštenosti postupka koji se tiče prestanka njegovog radnog odnosa i njegovog prigovora koji se tiče njegovoga prava da ga se smatra nevinim. Pozvao se na članka 13. Konvencije koji glasi:

„Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.“

58. Sud na početku primjećuje da je prigovor podnositelja zahtjeva na temelju članka 13. Konvencije povezan s njegovim prigovorima na temelju članka 6. Konvencije, koji su dvostruki (vidi stavak 23. ove presude). Sud će nastaviti s odvojenim ispitivanjem ta dva vida navodne povrede članka 13.

59. Glede prigovora podnositelja zahtjeva koji se tiču poštenosti postupka za prestanak njegovog radnog odnosa, Sud primjećuje da je imao mogućnost podnijeti žalbu protiv prvostupanjske odluke, upravnu tužbu i ustavnu tužbu.

60. Glede prigovora podnositelja zahtjeva koji se tiče povrede njegovoga prava da ga se smatra nevinim, Sud primjećuje da je mogao podnijeti ustavnu tužbu.

61. U vezi s oba vida članka 13. Sud ponavlja da ova odredba ne jamči uspjeh upotrijebljenog pravnog sredstva.

62. S obzirom na naprijed navedeno, Sud smatra da je ovaj dio zahtjeva očigledno neosnovan te ga treba odbaciti u skladu s člankom 35., stavcima 3. i 4. Konvencije.

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

63. Članak 41. Konvencije predviđa:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarne pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

A. Šteta

64. Podnositelj zahtjeva potražuje 59.000 eura (EUR) na ime imovinske štete i 30.000 EUR na ime neimovinske štete.

65. Vlada tvrdi da nema nikakve osnove za dosuđivanje bilo kakve imovinske štete. Glede zahtjeva u odnosu na neimovinsku štetu, smatraju da je zahtjev prekomjeran.

66. Sud ne razabire nikakvu uzročnu vezu između utvrđene povrede i navodne imovinske štete; stoga odbija ovaj zahtjev. S druge strane, podnositelju zahtjeva dosuđuje iznos od 3.100 EUR na ime neimovinske štete, uz sav porez koji bi mogao biti zaračunat podnositelju zahtjeva.

B. Troškovi i izdaci

67. Podnositelj zahtjeva potražuje 3.000 EUR za svoje pravno zastupanje.

68. Vlada nije dala nikakve primjedbe u odnosu na zatraženi iznos.

69. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj se dokaže da ih je stvarno i neophodno pretrpio i da je njihova visina bila razumna. U ovome predmetu, uzimajući u obzir informacije koje posjeduje, i naprijed navedene kriterije, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 2.000 EUR za postupak pred njim, uz sav porez koji bi mogao biti zaračunat podnositelju zahtjeva na taj iznos.

C. Zatezna kamata

70. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* da je prigovor koji se odnosi na poštenost i duljinu postupka za prestanak radnog odnosa podnositelja zahtjeva kao i prigovor koji se tiče njegovoga prava da ga se smatra nevinim dopušten, a ostatak zahtjeva nedopušten;
2. *presuđuje* da nije došlo do povrede članka 6., stavka 1. Konvencije u odnosu na poštenost postupka za prestanak radnog odnosa podnositelja zahtjeva;
3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6., stavka 1. Konvencije u odnosu na duljinu postupka za prestanak radnog odnosa podnositelja zahtjeva;
4. *presuđuje* da nije došlo do povrede članka 6., stavka 2. Konvencije
5. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba isplatiti, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, slijedeće iznose koje je potrebno preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan namirenja:
 - (i) 3.100 EUR (tri tisuće i sto eura) na ime nematerijalne štete uz sav porez koji bi se mogao zaračunati podnositelju zahtjeva,
 - (ii) 2.000 EUR (dvije tisuće eura) na ime troškova i izdataka, uz sav porez koji bi se mogao zaračunati podnositelju zahtjeva,
 - (b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na prethodno spomenute iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
6. *odbija* ostatak zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 15. srpnja 2010. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Søren Nielsen

Christos Rozakis

Tajnik

Predsjednik